

Protokoll 5/2025

Tid Onsdagen den 3 september 2025 kl. 13.00-15.00

Plats Gamla biblioteket, Tekniska Nämndhuset

Paragrafer §§ 1-8

Stefan Mattsson

Dolores Back

Närvarande

Ledamöter

Stefan Mattsson, ordföranden (Synskadades Riksförbund
Stockholms stad)

Dolores Back, vice ordföranden (Neuroförbundet Stockholm)

Carin Lemberg (DHR – Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet
– Stockholmsavdelningen)

Britt-Inger Stjernström (Reumatikerförbundet Stockholm)

Eva Söderbärj (FUB Stockholm – För barn, unga och vuxna med
utvecklingsstörning)

Tjänstemän

Rådssekreterare Lykke Ask och Ellen Selroos.

Fastighetskontoret: Ali Eroglu, projektledare, Freddie Hellström,
enhetschef ekonomienheten, § 5.

Miljöförvaltningen: Daniel Persson, avdelningschef

livsmedelskontrollen, Åsa Selberg Hoffmann, enhetschef

kemikalier och hälsa, miljö- och hälsoskyddsinspektörerna:

Amanda Salguero Engström, Thorbjörnson Mainer, Mikael Åhman,

Agnes Ankh, § 6.

§ 1

Val av justerare

Beslut

Rådet utser Dolores Back att tillsammans med ordföranden Stefan Mattsson justera dagens protokoll.

§ 2

Dagordningen fastställs

Dagordningen godkänns.

§ 3

Föregående protokoll

Beslut

Rådet godkänner protokoll nr 4/2025 från rådets sammanträde den 14 maj, samt minnesanteckningar från mötet med nämndernas presidier samma datum.

§4

Inkomna skrivelser och protokoll

Beslut

Rådet lägger skrivelserna till handlingarna.

Sammanfattning

Rådet tar del av följande skrivelser och protokoll:

- Protokoll 2/2025 från trafiknämnden och Stockholms Stads Parkerings ABs råd för funktionshinderfrågors sammanträde den 17 mars 2025.
- Protokoll 3/2025 från trafiknämnden och Stockholms Stads Parkerings ABs råd för funktionshinderfrågors sammanträde den 5 maj 2025.
- Protokoll 2/2025 från stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämndens råd för funktionshinderfrågors sammanträde den 18 mars 2025.
- Protokoll 3/2025 från stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämndens råd för funktionshinderfrågors sammanträde den 13 maj 2025.
- Protokoll 3/2025 från kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågors sammanträde den 19 maj 2025.
- Minnesanteckning från möte mellan miljö- och hälsoskyddsnämndens presidium och fastighetsnämndens presidium och rådet för funktionshinderfrågor den 14 maj 2025.

§5

Fastighetskontoret - Uppföljning av fokusområden

Beslut

Rådet tackar för informationen.

Sammanfattning

Fokusområden utifrån tillämpningsanvisningar

Ali Eroglu, projektledare på fastighetskontoret, föredrar kontorets fyra aktuella fokusområden utifrån ”Tillämpningsanvisningar för Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029”, med fokus på vad kontoret har arbetat med under året.

- Rätten till arbete och försörjning
Förstärkta rutiner hos fastighetskontoret gällande kravställning och uppföljning av tillgänglighetsaspekter har utformats. Kopplat till ovan område har kontoret utvecklat och förbättrat kontorsbyggnader för att öka framkomlighet och tillgänglighet. Ett sådant exempel är Kämpingseskolan som har utvecklats till ett gemensamt förvaltningskontor för Järva stadsdelsförvaltning.
- Rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris
Frågan om skyddsrum som ryms inom ovan område har varit återkommande fokus vid kontorets arbete gentemot rådet. Ansvaret ligger hos myndigheten för samhällsberedskap (MSB). Där pågår det ett arbete med att förbättra tillgängligheten i stadens skyddsrum. Inget konkret förslag har inkommit till kontoret ännu, men en dialog förs och kontoret avser följa upp frågan och rådets önskemål om att löpande få information kring detta.

Rådet påpekar att det idag bara finns ett skyddsrum i staden, som anses vara utan brister och med fullgod tillgänglighet, utifrån den inventering som nyligen genomförts. Övriga rum har väldiga brister och behöver restaureras.

Rådet undrar vem som ansvarar för upprustningen, är det fastighetsägaren, kommunen eller MSB?

Svar: Om det är publika rum, dvs allmänt tillgängliga skyddsrum så kan MSB delfinansiera tillsammans med fastighetsägaren via en relativt enkel ansökningsprocess.

- Rätten till ett fungerande boende

Under 2024 framkom att ett tiotal av kontorets fyrtio gruppboendestäder saknade en sekundär utrymningsväg vilket är ett krav enligt Boverkets byggregler.

En plan har tagits fram i samverkan med socialförvaltningen samt stadsdelsförvaltningarna för att rätta till dessa brister så att bostäderna uppfyller gällande krav snarast.

Under perioden har kontoret fortsatt arbetat med att ta fram lösningar vilka har presenterats för berörda bostadsrättsföreningar och kontoret har även skickat in bygglovsansökningar. Förslagen innebär i första hand anpassningar av befintliga bostäder och om det inte är möjligt avyttrande av bostäderna. Detta i linje med att kontorets lokaler ska vara ändamålsenliga och ekonomiskt hållbara.

Under året har kontoret inte planerat att tillträda några nya serviceboenden.

- Rätten till kultur och fritid

Idrottsförvaltningen i samarbete med kontoret har under perioden arbetat med nulägesanalys av tillgänglighetsanpassningar för personer med funktionsnedsättningar vid och inom idrottsanläggningar. Översynen omfattar 43 av Stockholms stads idrottsanläggningar.

Under våren 2025 har kontoret reviderat sina anvisningar för fysisk tillgänglighet och överlämnat dem till idrottsförvaltningen för remiss. Anvisningarna planeras att fastställas och tas i bruk under hösten 2025.

I de aktuella idrottsprojekt som t ex Enskede friidrott- och fotbollshall, Gränsbergets idrottshall och Hagsätra is- och idrottshall har kontoret samarbetat med tillgänglighetssakkunniga för att säkerställa tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Freddie Hellström, enhetschef för fastighetskontorets ekonomienhet, föredrar hur kontoret arbetar utifrån några av kommunfullmäktiges inriktningsmål 2025. Dessa är:

- Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.
- Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.

- Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.

Freddie berättar att varje nämnd, inklusive fastighetsnämnden, bryter ned kommunfullmäktiges budget till en egen budget och verksamhetsplan. Detta är ett arbete som pågår. Slutprodukten måste fullt ut vara en nerbrytning och konkretisering av fullmäktiges budget.

Arbetet med budget och verksamhetsplanering handlar inte bara om ekonomi. Fokus ska i första hand ligga på att utgå från medborgarnas behov, och samtidigt skapa förutsättningar för medarbetarnas delaktighet och engagemang. Alla stadsdelar ska utreda lokala behov i samverkan med förvaltningar och bolag. Kontoret ansvarar för att förvalta och utveckla unika fastigheter till nytta och nöje för alla i Stockholm. Detta innebär bland annat att utveckla arbetet inom uthyrning och hyresgästrelationer, underhålls- och investeringsprojekt samt tillsyn, skötsel och myndighetsbesiktningar.

Rådet frågar om vilka projekt som är på gång kopplat till publika fastigheter.

Freddie svarar att Stockholms stadsbibliotek är ett pågående projekt, där planerade arbeten beräknas pågå under två år. Även Liljeholmsbadet är ett exempel, där en förhandling om försäljning pågår. Kraven inkluderar upprustning samt en eventuell flytt av badet till Marievik.

§6

Miljöförvaltningen-

Uppföljning av fokusområden

(Märkning och allergikost samt Kemikalier kopplat till miljö och hälsa) samt fastställande av aktiviteter inom fokusområdena till verksamhetsplan 2026

Beslut

Rådet tackar för informationen.

Sammanfattning

Daniel Persson, avdelningschef livsmedelskontrollen, rapporterar om uppföljningen av fokusområdet *märkning och allergikost*. Under året har förvaltningen haft särskilt fokus på märkningens storlek och läsbarhet kopplat till allergenernas framhävnings.

Förvaltningen redovisar exempel på de avvikelser som har konstaterats under året och hur märkning har förbättrats när företagen vidtagit åtgärder.

Rådet framför att de önskar information väl på plats i butiken. Det finns redan teknik som skulle kunna vara hjälpsamt, text olika appar och program. Förslagsvis att kunder kan scanna en QR-kod där livsmedel kan märkas upp för att kunna dela ytterligare information om innehållet i produkter, tex kryddor vilket inte är ett krav på att skriva med utifrån EU's allergilista.

Daniel svarar att förvaltningen ser att dagens streckkoder just nu är en bättre lösning än att införa QR-koder. Detta är ett system som finns på produkten, och det finns inget behov av att ge enskilda produkter en ytterligare identitet. Det finns också många appar för att läsa av streckkoder med mobilen, men dessa kopplar ofta till databaser som byggs upp av användare och inte de ansvariga företagen. Förvaltningen ser stora utmaningar med att ställa krav på att livsmedelsinformation ska finnas tillgängligt i databaser, inte minst med tanke på att det redan i dag finns omfattande brister i den information som ska finnas när man köper livsmedel på internet. Den bästa lösningen är sannolikt att med hjälp av modern teknik – tex AI – hitta lösningar som är kan tillgängliggöra den information som redan finns på förpackningen.

Dessvärre är det svårt att komma åt de ingredienser som idag är frivilliga att märka ut. Det krävs att företagen själva anger den informationen och det ställer då högre krav på tillverkarna och

hårdare kontroll.

Inför nästa år föreslår Daniel följande aktiviteter inom fokusområdet:

- Allergiinformation på restaurang
- Kosttillskott
- Information om ursprung för kött på restaurang

Rådet tycker alla tre områden verkar bra att studera men man kommer fram till att lägga särskilt fokus på aktiviteten kring allergiinformation på restaurang.

Miljö- och hälsoskyddsinspektörerna Elinor Thorbiörnson Mainer och Mikael Åhman rapporterar om uppföljningen av fokusområdet *kosmetiska produkter, kemikalier kopplat till miljö och hälsa*.

Under året har förvaltningen haft apotek som tillsynsprojekt.

9 apotek tillsynades, 6 fysiska och 3 e-apotek.

Resultaten var goda och överlag fann man få brister. Inga förbjudna allergiframkallande ämnen hittades på de besökta apoteken.

Apotekskedjorna var bäst men e-apoteken överraskade med färre brister än väntat.

De påträffade bristerna var att några av de obligatoriska märkningarna saknades på ett fåtal kosmetiska produkter, tex innehållsförteckning, uppgifter om ansvarigt företag inom EU, varningstext på svenska och ibland fanns svårighet att utläsa viss information om gömdes under etiketten på varan.

Rådet undrar vart man anmäler allergiframkallande produkter.

Elinor svarar att anmälan sker till Läkemedelsverket om allergierna är kopplade till kosmetiska produkter.

Amanda Salguero Engström, miljö- och hälsoskyddsinspektör presenterar *barnskyddande förslutning* som förslag på aktivitet till kemikalietillsyn för kommande år. Vissa hälsofarliga produkter måste ha barnskyddande förslutning, tex korkar på produkter som är akut giftiga eller stark frätande, ska öppnas på ett särskilt sätt, så att barn inte av misstag få i sig innehållet.

Förvaltningen avser granska butiker som allmänheten handlar i och kontrollera att barnskyddet finns och att det fungerar.

Rådet är positiva till aktiviteten men framför att det är en balansgång mellan barn och personer med funktionsnedsättning, tex en muskelsvag person som kan komma att hämmas av att inte själv kunna få upp korkar.

Amanda svara att det är en klok synpunkt och något man måste beakta. En avvägning behöver göras mellan att skydda folket för fara eller att göra det tillgängligt för alla (observera att miljöförvaltningen inte har möjlighet att själva göra denna avvägning utan förvaltningens uppgift är att kontrollera lagefterlevnaden, även fast vi har förståelse för rådets perspektiv).

§7

Frågor till nämnderna

Beslut

Rådet beslutar att uppdra åt ordförande och vice ordförande att upprätta frågorna. Senast den 10 oktober behöver frågorna överlämnas till rådssekreteraren.

Sammanfattning

Rådet diskuterar frågor att ställa till respektive nämnd. Mötet med miljö- och hälsoskyddsnämnden sker kl. 16.30 den 4 november. Mötet med fastighetsnämnden sker kl. 16.00 den 25 november.

Kallelse med inbjudan och frågor kommer att sändas ut från sekretariatet.

§8

Övriga frågor

- Rådet efterfrågar en utbildning i PBL och BBR, gärna som en gemensam aktivitet med idrottsnämndens funktionshinderråd i början på 2026.

Rådssekreteraren sätter upp förslaget för vidare diskussion vid kommande möte den 8 oktober, vilket kommer att genomföras tillsammans med idrottsnämndens funktionshinderråd.

- Rådet lyfter att stadens presentationsmaterial inte är tillgänglighetsanpassat. Till exempel är det ofta svårästa PowerPoints med gul bakgrund och vit text.

Rådssekreteraren tar med synpunkten till kommunikationsansvariga som arbetar med de centrala mallarna för staden.

Vid protokollet

Lykke Ask och Ellen Selroos